

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :Z-19809844-610-4111673
Konu : 7/25187 Esas Sayılı Soru Önergesi

11/07/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/25187
GK 123

İlgi : 18/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1600185 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Sayın Nail ÇİLER'e ait yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bakanlığımız tarafından hazırlanan cevap metni ektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK

Bakan

Ek: Önerge Cevabı

7/25187 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı Cevap Metni

Sayın Nail ÇİLER, öncelikle şahsıma yönelik olarak Bakanlığımıza sunduğunuz yazılı soru önergeniz için teşekkür ederim.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 144'üncü maddesi "Merkez Bankası, bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulanacak azamî faiz oranlarını, katılma hesaplarında kâr ve zarara katılma oranlarını, özel cari hesaplar dâhil her türlü işlemlerinden elde edecekleri ücret, masraf, komisyon ve diğer menfaatlerin nitelikleri ile azamî miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir." hükmünü amir olup, anılan hüküm uyarınca azamî faiz oranlarını tespit etmeye Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Buna göre, TCMB kaynaklı kullanılan reeskont ve avans kredileri ile kredili mevduat hesapları ve kredi kartı faiz oranları üst sınırı TCMB tarafından belirlenmektedir. Bu ürünler dışında kalan kredilere uygulanan faiz oranları bankalarca serbestçe belirlenmektedir.

Diğer taraftan, T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Katılım Bankası A.Ş. tarafından tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanmasını teminen, T. Halk Bankası A.Ş. tarafından ise esnaf ve sanatkârların finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanmasını teminen esnaf ve sanatkârlara Hazine faiz/kâr payı destekli krediler kullanılmaktadır. Sağlanan bu imkânlar, yıllar içinde geniş bir kesime ulaşmış, tarımsal üreticiler ve esnaf için finansmana erişim kolaylaştırılmıştır. Böylece ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilirliği desteklenmiştir. Yıllar içinde artan talebe paralel olarak, bütçede ayrılan ödenekler de bu ihtiyacı karşılayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu kapsamda, 2004 yılından bu yana Ziraat Bankası, Ziraat Katılım Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla üreticilerimize Hazine faiz destekli kredi sağlanmaktadır. 2025 yılı Mayıs ayı itibarıyla yıl içerisinde 650 bin üretici bu imkândan yararlanmış olup, bu kapsamda Bakanlığımızca 76 milyar TL tutarında destek sağlanmıştır. 2025 yılı için toplam 160 milyar TL ödenek ayrılmış olup, kullanılan kredilere ilişkin faiz/kâr payının ortalama %70'i Hazine tarafından karşılanmaktadır.

Ayrıca, 2002 yılından bu yana Halkbank aracılığıyla esnaf ve sanatkârlara Hazine faiz destekli krediler sağlanmaktadır. 2025 yılı Mayıs ayı itibarıyla yıl içerisinde 111 bin esnaf bu imkândan faydalanmış olup bu çerçevede Bakanlığımızca 27,9 milyar TL tutarında destek sağlanmıştır. 2025 yılı için toplam 60 milyar TL ödenek ayrılmış olup, kullanılan kredilere ilişkin faizin yaklaşık %50'si Hazine tarafından karşılanmaktadır.

Öte yandan, Bakanlığımız tarafından yürütölen Hazine destekli kefalet sistemi (Sistem) ile, KOBİ'lerimiz öncelikli olmak üzere finansmana erişim sorunu yaşayan işletmelere güncel ekonomik ihtiyaçlar doğrultusunda destek sağlanmaktadır. Sistem kapsamında halihazırda 15 adet destek paketi yürürlükte olup, söz konusu destek paketleri kapsamında 16.05.2025 tarihi itibarıyla 65 milyar TL kredi kullanılmıştır. Halihazırda kullanılabilecek 115 milyar TL kredi imkânı bulunmaktadır.

Bu çerçevede, ihracatçı firmaları desteklemek amacıyla halihazırda yürürlükte altı adet destek paketi bulunmakta olup, söz konusu paketler kapsamında bundan sonraki dönemde firmalara kullanılabilecek 40,4 milyar TL kefalet karşılığı 47,9 milyar TL kredi imkânı mevcuttur. Bakanlığımıza iletilen muhtelif talepler ve güncel ekonomik ihtiyaçlar sürekli olarak değerlendirilmekte olup, Sistem kapsamında yürürlüğe alınan destek paketleri özelinde gerekli güncellemeler yapılmakta ve gerekli olması halinde yeni destek paketleri hayata geçirilebilmektedir. Bununla birlikte, Türk Eximbank'ın sağladığı finansmanı artırmak amacıyla günlük reeskont kredi limiti 300 milyon TL'den 4 milyar TL'ye yükseltilmiştir. Eximbank'ın sermayesi ise 41,5 milyar TL artırılarak 55,3 milyar TL'ye yükseltilmiştir. Ayrıca döviz cinsinden reeskont kredileri yeniden kullanılmaya başlanmış, reeskont kredilerinde ilave ihracat bedeli satış koşulu kaldırılmış ve reeskont kredileri faiz maliyeti yüzde 35'ten yüzde 29'a düşürölmüştür.

Ayrıca, imalat ve ihracat alanlarına çalışmalarımızda öncelik verilmektedir. Bu sebeple, imalatçı KOBİ'lerin yatırım ve işletme harcamaları için yaklaşık 30 milyar TL kredi imkânı oluşturan yeni bir kefalet destek paketi 15.05.2025 tarihinde yürürlüğe alınmıştır. Bununla birlikte, güncel ekonomik koşullar ve muhtelif sektörlerin ihtiyaçları kapsamında gerek görölmesi halinde yeni kefalet destek paketleri oluşturulabilecektir.